

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

47

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

BRNO 2006

PD 1520/47.2006

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Petr Škrdl

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

47 (2006)

97220/07

07220/07

Obrázek na obálce
Cover illustration

Pekárna. Kamzík (*Rupicapra rupicapra*). Foto M. Frouz

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

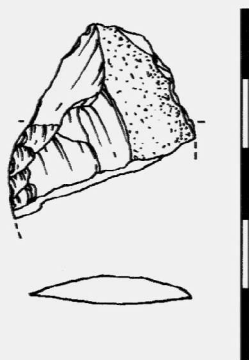
Copyright © 2006 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>

9395458

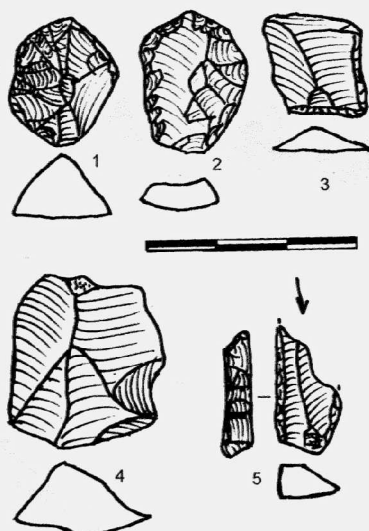

Obr. 21. Nuzířov II. Zloměk úštěpu.
Nuzířov II. Broken flake.

POPŮVKY (okr. Brno-venkov)

„Pod šípem“. Pozdní paleolit-mezolit. Ojedinelé nálezy. Povrchový průzkum.

Na známé neolitické lokalitě (naposledy Palečková – Kuča – Vokáč v tisku) bylo mezi početnou štipanou industrií, která nepochybně náleží neolitu, identifikováno několik artefaktů, které se některými parametry (patina, typologie) z kolekce vymykají. Těchto artefaktů se doposud podařilo shromáždit sedm, přičemž o jednom již bylo předběžně referováno (Kuča – Žákovský 2001). Jedná se o několik nástrojů, z nichž vyniká nepatinované miniaturní okrouhlé, vysoké škrabadélko ze silicitu z glacienních sedimentů (obr. 22:1), další drobné, nepatinované nehtové škrabadélko z rohovce typu KL II (obr. 22:2), proximální fragment slabě patinované čepele s otupeným bokem ze silicitu z glacienních sedimentů, která byla zlomena následkem impaktu v ose artefaktu (obr. 22:5), nepatinovaný fragment drobné čepele s příčnou retuší z rohovce typu KL II (obr. 22:3), dva slabě patinované úštěpy (siliciz z glacienních sedimentů a moravský jurský rohovec) a silně patinovaný úštěp křídového spongiového rohovce.

Obr. 22. Popůvky. Výběr materiálu.
Popůvky. Selected artifacts.

Drobná kolekce štipané kamenné industrie, která byla vyčleněna z neolitické kolekce, je svým charakterem zařaditelná do pozdního paleolitu až mezolitu.

Martin Kuča

Literatura

Kuča, M., Žákovský, P. 2001: Popůvky (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 42 (2000), 119.

Palečková, O., Kuča, M., Vokáč, M., v tisku: Nové poznatky z neolitického sídliště v Popůvkách, okr. Brno-venkov. *Otázky neolitu a eneolitu* 2005.

Resumé

It has been determined that the rich collection of Neolithic chipped stone artifacts from the site of Popůvky-Pod šípem includes several artifacts which have been reclassified as Late Paleolithic/Mesolithic.

PŘEROV (k. ú. Předmostí u Přerova, okr. Přerov)

Ulice Hranická. Pleistocénní fauna. Záchranný výzkum.

V rámci projektu regenerace panelového sídliště Přerov II-Předmostí, lokalita „Centrum“, došlo k překládce kanalizace na ulici Hranická. Terénní část záchranného archeologického výzkumu provedlo Muzeum Komenského v Přerově v termínu 30.8.–2.9. 2005.

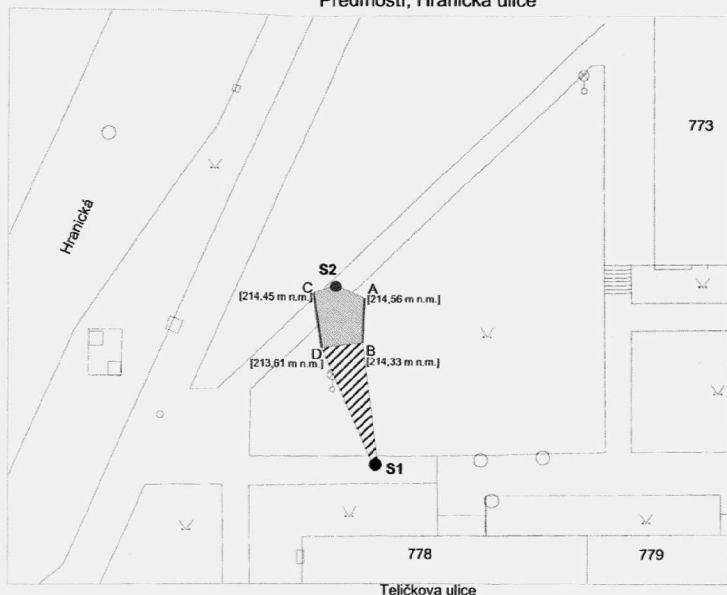
Prvotním impulzem pro provedení záchranného archeologického průzkumu byla série terénních úprav v prostoru dolní, tj. jižní části ulice Hranická, které souvisely s vybudováním malého náměstíčka (v místě bývalé Masarykovy návsi). Toto náměstíčko vyplnilo volné prostranství mezi střediskem Skalka, domovním blokem v Teličkově ulici a hlavní komunikací tepnou Předmostí procházející ulici Hranická (obr. 23). Většina terénních prací byla realizována v jihozápadním cípu pozemku č. p. 30/7.

Přestože v době našeho příchodu na lokalitu byl již čtyřicetimetrový úsek kanalizačního výkopu zasypan, podařilo se zachytit a zdokumentovat neporušenou situaci ve zbývajícím třímetrovém úseku trasy kanalizace. Poloha s neporušenou situací se nachází mezi dvěma kanalizačními skružemi položenými několik metrů od sebe mezi severozápadním nárožím a severním vchodem do domovního bloku Teličkova č. p. 1. Obě dokumentované stěny třímetrového úseku výkopu se nacházely blíž druhé, severněji položené kanalizační skruži S2. Zde byly začistěn východní profil (A-B) západní profil (C-D). Zbývajících částí výkopu směřující ke skruži S1 je zasypaná až do 6 metrů šterkem. Jedná se o zasypanou depresi, kde byl původně umístěn tanker staré čerpací stanice.

V hloubce cca 240 cm pod úroveň současného povrchu byla ve východním i západním profilu dokumentovaného úseku výkopu zaznamenána geliflukčně resedimentovaná vrstva, která obsahovala pleistocénní osteologický materiál (obr. 24).

V případě revizního archeologického výzkumu je třeba vzít v potaz, že širší okolí nálezu bylo po celé 20. století vystavěno množstvím terénních úprav a zásahů a že nad možnými neporušenými situacemi probíhají nejrůznější inženýrské sítě.

POLOHA SONDY
Předmostí, Hranická ulice

Souřadnice (S-JTSK)

535009,00	1137049,35	A - SV horní roh sondy
535009,12	1137052,69	B - lom SV výkopu
535012,79	1137048,91	C - SZ horní roh sondy
535012,17	1137052,98	D - lom SZ výkopu
535007,69	1137061,79	SV bod jižní skruže
535008,54	1137061,93	SZ bod jižní skruže
535010,72	1137048,49	SV bod severní skruže
535011,50	1137048,27	SZ bod severní skruže

Obr. 23. Předmostí – Hranická ulice. Situační plán výzkumu. Podle F. Kudy.
Předmostí – Hranická Street. Excavation plan. After F. Kuda.

Z lokality byl získán pouze paleontologický materiál, v rámci kterého byly identifikovány následující druhy savců: mamut srstnatý (*Mammuthus primigenius*), kůň sprašový (*Equus germanicus*) a vlk obecný (*Canis lupus*). Blíže neurčitelné kosti byly rozděleny do velikostních kategorií: středně velký savec (velikost vlka) a velký savec (velikost koně).

Četnost nálezů jednotlivých částí kostry u jednotlivých druhů je uveden v tabulce 2. Z mamuta se dochovaly kosti lebky, zuby, krční obratel a kosti nohou. Z koně sprašového převážně fragmenty žebra a lebky. Z vlka kosti zápěstí, frag-

ment pánve a fragmenty dlouhých kostí. Velkému a středně velkému savci náleží fragmenty dlouhých kostí. Podle četnosti jednotlivých částí koster zvířat lze říct, že se jedná spíše o okraj lokality. Přítomná kost autopodia vlka by mohla ukazovat na zbytek stažené kožčiny. Všechny kosti patřily vždy jednomu jedinci u každého druhu savce.

Co se týče skladby zvířat, tak se nijak nevymyká ze spektra zvířat zde nalezených dříve (Maška, 1884, 1885, Kříž, 1903, Pokorný, 1951, Mostecký, 1961, Musil, 1968). Zřejmě se jedná o pokračování lokality Předmostí III (Klíma, 1984).

Tab. 2. Předmostí. Četnost nálezů částí kostry u jednotlivých druhů. F-fragmenty.
FrequenciesPředmostí. Frequency of individual species/MNI.

Druh zvířete/druh kosti	mamut srstnatý	kůň sprašový	vlk obecný	velký savec	středně velký savec
lebky		5F			
dolní čelisti	1				
zuby	2				
atlasy	1				
obratle	1				
žebra		19F			
zápěstní kosti	1		1		
záprstní kosti	1				
prstní články	1				
pánve		1	1		
zánární kosti	2				
metapodia – distální části	1				
fragmenty dlouhých kostí	8		6	2	5

Obr. 24. Předmostí - Hranická ulice. Detailní záběr na kosti rozvlečené geliflukcí.
Předmostí - Hranická Street. A detailed view of the bones redeposited by gelifluction.

Výzkum se omezil pouze na dokumentaci stěn výkopu a odběr vzorků. Byl získán paleontologický materiál, kamenná industrie nebyla nalezena.

Výše zmíněný výzkum opět poukázal, že možnosti archeologického výzkumu v samotném centru Předmostí nejsou zcela vyčerpány, a zároveň potvrdil nezbytnost preventivních dohledů nejen na samotné Lokalitě I (Skalka) a Lokalitě II (Hradisko) (cf. Svoboda 2000, 10–12), ale i v jejich širším okolí. Výzkumu v roce 2005 v ulici Hranická předcházela jen o pár metrů vzdálený výzkum B. Klímy a J. Svobody realizovaný v letech 1982–1983, který v této části Předmostí, v jedné ze základových van budoucího panelového bloku v Teličkově ulici č. p. 1, zdokumentoval skládku mamutích kostí s drobnými radiolaritovými úštěpy (Klíma, 1984, 9). Z výše uvedeného vyplývá, že výzkum z roku 2005 rozšířil poznatky předchozího výzkumu na lokalitě III, a potvrdil tak význam tohoto místa.

Poděkování

Za cenné informace děkujeme J. Mikulíkovi.

Miriám Nýltlová Fišáková, Zdeněk Schenk

Literatura

- Kříž, M. 1903: *Beiträge zur Kenntnis der Quartärzeit in Mähren*. Steinitz.
Klíma, B. 1984: Zachraňovací výzkum v Přerově-Předmostí (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 1982, 9.
Maška, K.J. 1884: Neue Lössfunde bei Předmost in Mähren. *Corr. blatt. d. D. Ges. F. Anthr., Ethn. U. Urgech.*, Berlin.
Maška, K.J. 1885: Mammuthmilchzähne von Předmost in Mähren. *Sitz. Ber. D. Niederrhein. Ges. Bonn*.
Mostecký, V. 1961: Pleistozäne Säugetiere aus dem Steinbruch auf Chlum. *Časopis Národního Muzea*, XLVI, B, 3–4, 153–187, Praha.
Musil, R. 1968: Die Mammutmolaren von Předmostí (ČSSR). *Paläontologische Abhandlungen* 3/1, 1–192.

Pokorný, M. 1951: Příspěvek k paleontologii diluvia v Předmostí u Přerova. *Časopis Moravského Muzea, řada historická*, 36, 33–52.

Svoboda J. 2000 *Předmostí*. Archeologické památky střední Moravy, svazek I.

Resumé

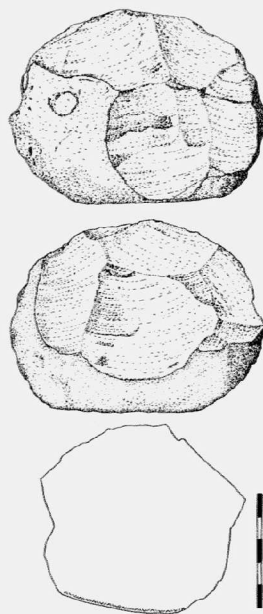
The rescue excavation in Přerov-Předmostí, Hranická Street yielded a collection of paleontological material from an intact layer of geliflucted sediments. Woolly mammoth, horse, wolf and bones from middle-sized and large-sized mammals were identified at this locality.

No stone artifacts were found. Each bone is from a single individual from each mammal species. The spectrum of the faunal finds is similar to that of the earlier excavations. This site probably represents the periphery of site Předmostí III (Klíma, 1984).

SOKOLNICE (okr. Brno-venkov)

Hřeben SZ obce. Starý paleolit (?). Sídliště (?). Povrchový průzkum, geologická sondáž.

V roce 2003 předal M. Simandl ústavu Anthropos křemenný artefakt, který nalezl povrchovým průzkumem ploché části hřebene SZ obce Sokolnice (JTSK 591287.1 1169724.8). Jedná se o polyedricky osekáný valoun o rozměrech 109 × 80 × 82 mm, přičemž původní, vodou opracovaný povrch zůstal zachovaný na cca 1/4 plochy (obráz. 25). Na modifikované části valounu lze rozlišit 14 úderů. Hrany jsou eolizované, ale negativy včetně kontrabulbů jsou zřetelně čitelné. Na povrchu jsou patrné stopy rzi od radlice, ale jinak není artefakt poškozený. Morfologicky i stavem zachování povrchu zcela zapadá do skupiny valounových nástrojů starého paleolitu. Jednoznačně však stanovit stáří artefaktu nelze.

Obr. 25. Sokolnice. Křemenný polyedr.
Sokolnice. Quartz polyhedral pebble.